

รายงานการรับคณะ Sustainability Management School
ณ โครงการพัฒนาตอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.เชียงราย
ระหว่างวันที่ 19 - 22 พฤศจิกายน 2562

1. ข้อมูลคณะ

ที่มาและความสำคัญ	คณะประสานงานขอศึกษาดูงานผ่านมาทางคุณวิสิทธิ์ รัชตะนาวิณ ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2562
วัตถุประสงค์	เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับหลักการพัฒนาทางเลือกเพื่อการดำรงชีวิตที่ยั่งยืนของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ
ระดับเนื้อหา	- ความสำคัญคณะระดับ 3 คณะ เป็นสถาบันการศึกษาที่สนใจเรื่องงานพัฒนา มีความเป็นไปได้ที่จะมีรุ่นต่อไปมาศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง - วัตถุประสงค์ในการดูงานระดับ 2 คณะ เพื่อเรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการทำธุรกิจอย่างยั่งยืน เน้นการเรียนรู้งานหัตถกรรมสิ่งทอโดยเฉพาะด้านงานสิ่งทอ - คณะรวม 5 คณะ
องค์ประกอบ	- อาจารย์ 2 คน นักศึกษา 8 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน
ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่รับ คณะ	- ผู้บรรยายหลักการพัฒนาในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน Mr. Alessandro Calvani ที่ปรึกษาประธานกรรมการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ด้านการวางแผนยุทธศาสตร์ - ผู้นำกระบวนการ คุณอรุณี คงสันทัด - ผู้ประสานงานของมูลนิธิฯ คุณจรรยา เตชพัฒนากิจ
แหล่ง สนับสนุน งบประมาณ	คณะออกค่าใช้จ่ายเองด้วยรหัส 912-B62-210

2. กำหนดการคณะ

Time	Schedule	Remarks
วันอังคารที่ 19 พฤศจิกายน 2562		
เย็น	เดินทางถึงโครงการพัฒนาดอยตุงฯ	เดินทางมาจาก เชียงใหม่
18.00	เช็คอินที่ดอยตุง ลอจิสต์ / พักผ่อน	
18.30	รับประทานอาหารเย็น	
วันพุธที่ 20 พฤศจิกายน 2562		
8.30	รับประทานอาหารเช้าที่ศาลาลีลาวดี	
9.30	ฟังบรรยายสรุปเกี่ยวกับโครงการพัฒนาดอยตุงฯ และชม ศูนย์ข้อมูลโครงการพัฒนาดอยตุงฯ การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพต้องเริ่มจาก “ข้อมูลจริง” และ “การ พัฒนาต้องวัดผลได้” โดยการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง	
11.00	ชมหอแห่งแรงบันดาลใจ ครอบคลุมเรื่องราวของราชสกุลมหิดล ผ่านพระราชจริยวัตร ปรัชญา และ หลักการทรงงานที่เรียบง่าย พระวิริยะอุตสาหะที่ มุ่งพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของคนไทยและสร้างประโยชน์ สุขแก่แผ่นดิน ที่ต่างทรงเป็นแรงบันดาลใจให้กันและกัน เพื่อให้คนไทย โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ ได้เรียนรู้และเข้าใจ บทบาทของราชสกุลมหิดล ที่มีต่อคนไทยและแผ่นดิน อีกทั้ง สร้างแรงบันดาลใจ และจุดประกาย ให้ผู้ที่มาเยี่ยมชมคิดดี	

	มุ่งมั่นประพฤติดี ปฏิบัติดี เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมต่อไป	
12.00	รับประทานอาหารกลางวันที่ครัวตำหนัก	
13.00	พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนรุ่นใหม่ ผู้นำ ชาวบ้านและผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้า หลวง ผู้บริหารคนรุ่นใหม่ของดอยตุง ที่เกิดจากการสร้างคน (อาสาสมัคร คพต.พ.) ของโครงการพัฒนาดอยตุงฯ เริ่มต้น โครงการมี 144 คน ปัจจุบันอาสาสมัครเหล่านี้กลายเป็นผู้นำ ของชุมชนถึง 91% และได้แนะนำแนวทางพระราชดำริของ สมเด็จพระย่าไปใช้ในการบริหารจัดการในชุมชนของตนเอง	
15.00	รับประทานอาหารว่าง	
15.15	ออกเดินทางไปฐานทหารดอยช้างมูบ	
15.45	เยี่ยมชมฐานทหารดอยช้างมูบ	
16.45	เดินทางกลับโครงการพัฒนาดอยตุงฯ	
17.15	พักผ่อนตามอัธยาศัย	
18.00	รับประทานอาหารเย็น	
19.00	กิจกรรมสรุปทบทวน	
วันพฤหัสบดีที่ 21 พฤศจิกายน 2562		
7.00	รับประทานอาหารเช้า ณ ศาลาลีลาวดี	
8.00	เดินทางไปยังแปลงป่าเศรษฐกิจ นวัตกรรม 1 และโรงงานแปรรูป แม่คคาเดเมีย	

8.10	ศึกษาดูงานแปลงป่าเศรษฐกิจ นวัตกรรม 1 และโรงงานแปรรูปแมคคาเดเมีย บริษัท นวัตกรรม จำกัด ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2532 เป็นความร่วมมือกันเป็นของภาคเอกชน ดำเนินการปลูกป่าเศรษฐกิจในพื้นที่โครงการพัฒนาตอยตุง โดยเลือกพืชที่ผลผลิตมีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูง สามารถนำไปแปรรูปและเพิ่มมูลค่าได้อย่างต่อเนื่อง สามารถสร้างรายได้ให้คนดูแลในระยะยาว เป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้คนกับป่าอยู่ด้วยกันอย่างพึ่งพา พืชเศรษฐกิจที่โครงการพัฒนาตอยตุงฯ เลือกมาส่งเสริมคือ กาแฟพันธุ์อาราบิก้า และแมคคาเดเมีย ปัจจุบันกลายเป็นต้นแบบของการดำเนินธุรกิจเพื่อสังคม	
9.10	เดินทางไปยังศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ	
9.30	ศึกษาดูงานศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ ครั้งแรกก่อตั้งขึ้นมาเพื่อเป็นศูนย์ฝึกอาชีพด้านหัตถกรรม เป็นพัฒนาชนชั้นกลางน้ำ โดยการสร้างงานสร้างอาชีพ เพื่อให้ชาวบ้านมีรายได้ที่มั่นคง พอเพียง โดยการต่อยอดจากภูมิปัญญาเดิมของชาวบ้าน และเสริมในสิ่งที่ขาด โดยการให้วัตถุดิบที่มีคุณภาพ อุปกรณ์ที่ได้มาตรฐานเหมาะสมกับการทำงาน ตรวจสอบคุณภาพทุกขั้นตอน ที่สำคัญคือผลิตภัณฑ์ต้องออกแบบตามที่ลูกค้าหรือตลาดต้องการ และชาวบ้านเองจะได้เรียนรู้การทำงานจากการปฏิบัติจริงด้วยตัวเอง เป็นการพัฒนาทักษะความชำนาญเพิ่มขึ้นไปอีกด้วย ซึ่งประกอบไปด้วย • โรงครัวกาแฟ • โรงงานเซรามิก • โรงงานกระดาษสา • โรงงานทอผ้า	

	หมายเหตุ: รับประทานอาหารว่างที่หน้าโรงทอผ้า	
11.15	ศึกษาดูงานด้านการจัดการขยะและกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	
12.00	เดินทางไปยังโครงการพัฒนาตอยตุงฯ	
12.30	รับประทานอาหารกลางวัน	
13.30	พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักออกแบบมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ และทีมสีย้อมธรรมชาติ ในหัวข้อ การออกแบบผลิตภัณฑ์งานฝีมืออย่างยั่งยืน และโครงการสีย้อมธรรมชาติกับการทำงานร่วมกับชุมชน	
15.00	รับประทานอาหารว่าง	
15.15	เยี่ยมชมหมู่บ้านชาแฮ่งพัฒนา ชมวิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น	
16.30	ชมพระตำหนักดอยตุง: ในอดีต พระตำหนักดอยตุงเป็นที่ประทับและที่ทรงงานของสมเด็จพระเจ้า เพื่อพระองค์จะได้สังเกตและทำงานพัฒนาอย่างใกล้ชิด “บ้านที่ดอยตุง” เกิดจากพระราชกระแสรับสั่ง “ถ้าไม่มีโครงการพัฒนาตอยตุงฯ ฉันจะไม่สร้างบ้านอยู่ที่นี่” พระตำหนักดอยตุงจึงเป็นสัญลักษณ์แสดงความเรียบง่ายและการทรงงานหนักเพื่อพสกนิกรของพระองค์ ชมสวนแม่ฟ้าหลวง: สวนไม้ดอกไม้ประดับเมืองหนาวแห่งนี้แหล่งท่องเที่ยวหลักที่ช่วยสร้างงานและรายได้ให้ดอยตุง ทั้งยังช่วยพัฒนาทักษะอาชีพที่หลากหลาย ตั้งแต่การท่องเที่ยว การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ และโรงเพาะปลูก ซึ่งทักษะและรายได้	

	เหล่านี้ถือเป็นการสร้างพลังให้ชุมชน เปลี่ยนอาชีพให้ชาวบ้าน หลายคนจากแรงงานรับจ้างเป็นเจ้าของกิจการ	
18.00	รับประทานอาหารเย็น	
19.00	กิจกรรมสรุปทบทวน	
วันศุกร์ที่ 22 พฤศจิกายน 2562		
7.00	รับประทานอาหารเช้า และ เช็คเอาท์	
9.00	เดินทางไปยังโรงแรมเวียงอินทร์ อ.เมือง จ.เชียงราย	
10.30	เดินทางถึงโรงแรมเวียงอินทร์ อ.เมือง จ.เชียงราย	

หมายเหตุ : กำหนดการอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

3. สรุปเนื้อหาการเรียนรู้ของคณะ

วันพุธที่ 20 พฤศจิกายน 2562

- ฟังบรรยายสรุปหลักการพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวง โดย Mr. Alessandro Calvani ณ ห้องประชุมชั้น 2 หอแห่งแรงบันดาลใจ

ฟังบรรยายสรุปหลักการพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวง

คำถาม-คำตอบ

ถาม : จากประสบการณ์ที่เคยรับรู้ว่ามีในบางประเทศจะมีคนเอาเงินไปลงทุนในมูลนิธิ แต่ไม่ได้รับผลกำไรจากการลงทุน ทางดอยตุงมีการดำเนินงานเรื่องนี้อย่างไร

ตอบ : มูลนิธิของเรานำเงินทั้งหมดที่ได้กลับไปพัฒนาชุมชนต่อ และในปัจจุบันมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงเราสามารถเรียกตัวเองว่า ธุรกิจเพื่อสังคม

- **พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับ ผู้อาวุโส ผู้นำชาวบ้าน และคนรุ่นใหม่ของดอยตุง วิทยากรที่ร่วมพูดคุยมีดังนี้**

1. นายชำนาญ อภิสุนทรกุล
2. นายวีรชิต วรรณชิตกุล
3. นางสาวสกุณตลา จรุงโกศลเกษม

พูดคุยแลกเปลี่ยนกับชาวบ้านดอยตุง

1. อะไรคือความท้าทายที่สุดก่อนที่โครงการพัฒนาดอยตุงจะเข้ามา และมีอะไรเปลี่ยนแปลงหลังจากที่โครงการเข้ามาแล้ว
  - **ลุงชำนาญ** : ก่อนที่โครงการจะเข้ามามีความยากลำบากหลายอย่าง ไม่มีการศึกษา ไม่มีน้ำ ไม่มีดินไม้ อาชีพที่ทำคือ ทำไร่ ปลูกฝิ่น และเผาถ่านขายบ้าง ตอนนั้นเราไม่รู้ว่าจะอะไรผิดอะไรถูก ต้องคอยระวังว่าตำรวจจะมาจับไหมเพราะไม่มีสัญชาติ เวลาไม่สบายก็ต้องใช้สมุนไพร และฝิ่นในการรักษาเพราะไม่สามารถเดินทางไปหา

หมอที่โรงพยาบาลได้ และเมื่อใช้ผื่นไปนานๆก็ทำให้ติด แต่เมื่อโครงการเข้ามาทุกอย่างก็ดีขึ้น สะดวกสบายมากขึ้น มีถนนหนทาง และการศึกษาต่างๆก็เข้ามา

- **คุณวีรชิต :** ก่อนที่โครงการจะเข้ามาเรามีอยู่ด้วยกัน 6 ชนเผ่า 7 ภาษา ไม่รู้ว่ตนเองอยู่ในพื้นที่ประเทศไทยหรือประเทศพม่า ต้องอยู่อย่างหลบๆซ่อนๆ และมีการประกอบอาชีพที่ผิดกฎหมายเยอะ มีกองกำลังต่างๆด้วย เช่น กองกำลังว้าแดง และขุนซ่า กลุ่มกองกำลังเหล่านี้ไม่มีหน่วยงานไหนดูแล เขาจึงต้องหาเลี้ยงตัวเองด้วยสิ่งที่ผิดกฎหมาย ชาวบ้านก็ต้องส่งวัตถุติดต่างๆที่จะใช้ในการผลิตฝิ่น เฮโรอีนให้กับกองกำลังเหล่านี้ และเมื่อผลิตเสร็จเขาก็จะส่งมาขายในประเทศไทย คนที่อยู่บนดอยนี้ต้องรวมกลุ่มกันเพื่อที่จะให้ตัวเองอยู่รอด เพราะสมัยนั้นการใช้ชีวิตยากลำบากมาก ไม่มีสาธารณูปโภค หรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ และในช่วงแรกที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ เข้ามาชาวบ้านก็ไม่เชื่อ ถึงแม้โครงการบอกว่าจะมาสร้างถนนหนทางให้ ชาวบ้านก็ไม่ยังไว้วางใจ เพราะกลัวว่าจะถูกยึดพื้นที่และส่งไปอยู่ที่อื่น ดังนั้นทางโครงการจึงต้องใช้ อาสาสมัครที่เป็นตัวแทนหมู่บ้านมาเป็นตัวเชื่อมสร้างความเข้าใจระหว่างชาวบ้านและทางโครงการ เพราะชาวบ้านไม่ได้มีการศึกษา ไม่มีความรู้ จึงไม่เข้าใจในสิ่งที่ทางโครงการกำลังจะทำ การเริ่มต้นของโครงการดอยตุงฯจะไม่เริ่มด้วยเรื่องยาเสพติด แต่จะเริ่มด้วยการส่งเสริมด้านอาชีพ แต่ก่อนที่จะส่งเสริมอาชีพกับชาวบ้านเราต้องมีข้อมูลต่างๆให้ชัดเจน แล้วค่อยมากำหนดกรอบหรือแผนการพัฒนา เราต้องหาอาชีพที่สร้างรายได้มากกว่าอาชีพเดิมของเขา ช่วงแรกเราจ้างชาวบ้านมารับจ้างปลูกป่ากับเราและฝึกเขาให้มีความรู้และทักษะจากสิ่งที่เขาถนัดทำ เขาได้เรียนรู้ทักษะการปลูกกาแฟ การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวผลผลิตกับทางโครงการประมาณ 3 ปี จนเขามีทักษะและสามารถเป็นเจ้าของสวนกาแฟได้ และเมื่อเขาเห็นว่ารายได้จากการปลูกปามากกว่าอาชีพเดิมที่เขาทำ ก็ทำให้เกิดความเชื่อใจในโครงการ และเมื่อชาวบ้านมีอาชีพที่สุจริต และเริ่มเข้าใจและไว้วางใจโครงการแล้วจึงค่อยมาแก้ไขเรื่องปัญหาเสพติดด้วยโครงการบำบัดผู้ติดยา 1,000 วัน และฝั่งของชุมชนเองก็เริ่มมีการตั้งกฎกติกาในการดูแลป่า และป้องกันปัญหาเสพติด จนปัจจุบันนี้คนดอยตุงมีป่าที่สมบูรณ์ คนมีคุณภาพ มีอาชีพที่สุจริต มีรายได้เพียงพอและชีวิตมีความสุข แต่มีเรื่องทำหายและเป็นเรื่องที่น่าห่วงคือ กลัวว่าเมื่อคนรุ่นใหม่มีความรู้มีการศึกษาแล้วเขาจะไม่อยู่ในระบบ และ

ระเบียบของชุมชน และเป็นห่วงว่าป่าดอยตุงจะสูญหาย ดังนั้นจึงต้องตั้งกฎกติกาเพื่อรักษาป่า โดยที่เราจะไม่อนุญาตให้คนนอกพื้นที่ย้ายมาอยู่ที่นี่

2. ทำไมถึงอยากกลับมาทำงานที่นี่(ถามคุณสฤณตลา)

- เป็นเด็กที่เติบโตในพื้นที่ดอยตุงทำให้รู้สึกผูกพัน ได้เรียนรู้และซึมซับหลายสิ่งหลายอย่างจากโครงการพัฒนาดอยตุงฯ รวมทั้งมีโอกาสดำเนินการโครงการศึกษาจากทางโครงการ จึงต้องกลับมาทำงานที่โครงการตามเงื่อนไข แต่ถึงแม้ว่าจะไม่มีเงื่อนไขก็มีความรู้สึกที่เต็มใจ และอยากกลับมาทำงานที่นี่
- วิถีชีวิตของคนที่นี่คือ ลูกจะต้องเลี้ยงดูและอยู่กับพ่อแม่อย่างน้อย 1 คน จะไม่มีการทิ้งให้พ่อแม่อยู่เพียงลำพัง

3. ตอนนี้งานด้านไหน และอะไรที่ชอบ และอะไรที่ไม่ชอบ

- **คุณสฤณตลา :** ตอนนี้งานแผนกเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) ที่มัลลามีเดีย ทำงานเกี่ยวกับการถ่ายรูปและตัดต่อวิดีโอต่างๆ
สิ่งที่ชอบคือ การได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ใหม่ๆ ได้มีโอกาสฝึกแก้ไขปัญหาต่างๆ ทำให้รู้สึกสนุกกับสิ่งที่กำลังทำ และยังไม่มีส่วนที่ไม่ชอบ

4. ทำไมชาวบ้านจึงเชื่ออาสามัคร และมีความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงชีวิตของเขา

- **คุณวีรชิต :** ชาวบ้านเชื่อเพราะโครงการลงมือทำให้เห็นจริงๆและทำต่อเนื่อง ซึ่งต่างจากหน่วยงานอื่นที่เคยเข้ามาก่อนหน้านี้ ในช่วงเริ่มต้นต้องใช้เวลาประมาณ 3-4 ปีเพื่อที่จะทำให้ชาวบ้านเชื่อ และอีกสิ่งหนึ่งที่ทำให้ชาวบ้านเชื่อนั้นเกิดจากการที่อาสาสมัครทำให้เขาดูเป็นตัวอย่าง

5. ก่อนที่คนชนเผ่าจะได้รับสัญชาติประกอบอาชีพอะไร และปัจจุบันนี้ทำอะไร

- **คุณวีรชิต :** เมื่อก่อนคนชนเผ่ามีกองกำลังคอยเลี้ยงดูทำให้ต้องทำอาชีพที่ผิดกฎหมายทั้งหมด เพราะไม่มีโอกาส แต่หลังจากที่โครงการเข้ามาก็ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง มีสัญชาติไทย สามารถไปไหนก็ได้ และมีสิทธิเท่าเทียมกับคนไทยทุกอย่าง

6. หลังจากที่ได้สัมผัสจากไปแล้วมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง

- คุณวีรชิต : หลังจากที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จจากไปแล้วการพัฒนาต่างๆก็ยังคงดำเนินต่อไปเรื่อยๆ แต่การพัฒนายังต้องเป็นขั้นเป็นตอน แต่ละชุมชนก็มีการตั้งกฎระเบียบเพื่ออนุรักษ์ป่าไว้
- 7. ความเจริญในด้านต่างๆทำให้ประเพณี วัฒนธรรมชนเผ่าสูญหายไปไหน เช่น ภาษาชนเผ่า
  - ยังไม่สูญหาย เพราะทุกวันนี้การสื่อสารต่างๆในชุมชนก็ยังต้องใช้ภาษาชนเผ่าเป็นหลัก
  - เราส่งเสริมให้อนุรักษ์วัฒนธรรมต่างๆของชนเผ่า เช่น ส่งเสริมให้มีการสวมใส่ชุดชนเผ่าในโรงเรียนทุกวันศุกร์ และให้เด็กนักเรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประเพณี วัฒนธรรมของแต่ละชนเผ่าในโรงเรียนด้วย
  - มีการส่งเสริมให้ทุกชนเผ่ามีศักดิ์ศรีที่เท่าเทียมกัน

● กิจกรรมสรุปบทเรียน ณ ห้องประชุมคลับ 31

สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้

หัวข้อในการสรุปบทเรียน : วันนี้ได้เรียนรู้อะไรบ้าง

สิ่งที่คณะได้เรียนรู้

- แม่ฟ้าหลวงหมายถึง แม่ที่ลงมาจากฟ้า มาช่วยปลดปล่อยและขจัดความทุกข์
- ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเพื่อความยั่งยืน 3 ขั้นตอน (3 Sโมเดล) คือ อยู่รอด พอเพียง ยั่งยืน

- เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของดอยตุงจากอดีตที่เต็มไปด้วยปัญหาต่าง เช่น การปลูกและเสฟผืน ไม่มีการศึกษา การค้ามนุษย์ และการเผาป่า จนมาเป็นดอยตุงในปัจจุบันที่เต็มไปด้วยความเจริญและความสุข ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของสมเด็จพระเจ้าและมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ
- ดอยตุงมีโครงการการบำบัดผู้ติดยา 1,000 วัน เพื่อช่วยผู้ติดยาเสฟติด
- การฟื้นฟูป่าที่ดอยตุงต้องใช้เวลายาวนานถึง 30 ปี
- พื้นที่ดอยตุงไม่มีคนต่างถิ่นมาอาศัยอยู่แบบถาวร เพราะทางดอยตุงไม่อนุญาตให้คนต่างถิ่นย้ายเข้ามา นอกจากการแต่งงานเข้ามา
- ช่วยเขา ให้เขาช่วยตัวเอง
- คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา
- ได้รู้จักสมเด็จพระเจ้าว่าพระองค์ท่านทรงเป็นผู้ที่รักและให้เกียรติผู้อื่น ไม่ตัดสินใคร
- Take a little less ,give a little more (เพราะตัวเองมีมากกว่าเขา เมื่อใช้พอแล้วก็ช่วยคนอื่นตามความสามารถ ตามหลัก เมตตา กรุณา)

วันพฤหัสบดีที่ 21 พฤศจิกายน 2562

- เยี่ยมชมแปลงปลูกป่าเศรษฐกิจแมคคาเดเมียและกาแฟอาราบิก้า หนุติไฮต์ 1

คำถาม-คำตอบระหว่างการดูงาน

1. แมคคาเดเมียมีวิธีเก็บอย่างไร
    - เก็บที่หล่นจากต้นเท่านั้น
  2. แมคคาเดเมียให้ผลผลิตตลอดปีหรือไม่
    - ปีละครั้ง ในช่วงเดือนมิถุนายน ถึงเดือนพฤศจิกายน
- เยี่ยมชมดูงานศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ
  - เยี่ยมชมศูนย์เรียนรู้ด้านการจัดการพลังงานและสิ่งแวดล้อม

- พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับทีมสีย้อมธรรมชาติ และ Designer ของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ

ผู้ที่ร่วมพูดคุยมีดังนี้

1. นางสาวภัทรารัตน์ ตั้งนิสัยตรง ผู้ช่วยผู้จัดการส่วนพัฒนาธุรกิจ
2. นางสาวจตุพร เทพนิล ดีไซน์เนอร์

พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับ Designer ของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ และทีมสีย้อมธรรมชาติ

คำถาม – คำตอบ

1. ในอนาคตโครงการมีแผนที่จะใช้ป็นสีย้อมธรรมชาติแบบ 100% หรือไม่
  - เรากำลังพยายามอยู่ ปัจจุบันใช้สีย้อมธรรมชาติประมาณ 30% แล้ว
2. โครงการมีการควบคุมคุณภาพสินค้าที่รับซื้อมาจากชาวบ้านอย่างไร
  - เรามีการวัดสีและคุมคุณภาพระหว่างการรับซื้อ เราทำงานร่วมกันกับชาวบ้าน ช่วยชาวบ้านพัฒนาผลิตภัณฑ์ ไม่ได้ปล่อยให้ชาวบ้านทำเองลำพัง ดังนั้นเราจึงสามารถควบคุมคุณภาพได้
3. ผลิตภัณฑ์สีย้อมธรรมชาติเคยได้รับรางวัลจากต่างประเทศไหม
  - ยังไม่เคย
4. เคยส่งผลิตภัณฑ์สีย้อมธรรมชาตินี้ไปแข่งขันที่ต่างประเทศบ้างหรือไม่
  - ไม่เคย แต่เคยไปออกบูทที่ต่างประเทศ

5. มีผลิตภัณฑ์ที่ย้อมธรรมชาติไปขายที่ทวีปยุโรปบ้างหรือไม่
  - มี เช่น กระเป๋า
6. มีแรงบันดาลใจในการออกแบบจากที่ไหนใหม่ เช่น จากต่างประเทศ
  - เรามี Designer ที่เรียบจบมาจากต่างประเทศ เช่น อิตาลี และได้นำเทคนิคต่างๆที่ได้เรียนรู้จากที่นั่นมาปรับใช้ในการออกแบบ
7. การย้อมสีธรรมชาติมีกระบวนการย้อมที่ดอยตุงทั้งหมดใช่หรือไม่
  - ย้อมที่ดอยตุง 30 % และจ้างข้างนอก 70 %
8. การทอผ้ามีการจ้างงานภายนอกด้วยหรือไม่
  - เราทอที่โรงงานของเราทั้งหมด มีเพียงบางอย่างเท่านั้นที่จ้างชาวบ้านทำ เช่น กระเป๋า
9. ถ้ามีของค้างสต็อกจัดการอย่างไร
  - เรานำมาขายที่ร้าน Outlet และขายให้กับพนักงานดอยตุงโดยลดราคาประมาณ 80-90%
10. คู่แข่งของดอยตุงในประเทศไทยคือใคร
  - ในประเทศไทยน่าจะเป็น Jim Thompson
11. ทางดอยตุงมีอยากให้ Project ที่ทางคณะทำออกมาแบบไหน มีเป้าที่วางไว้หรือไม่
  - อยากให้ทางคณะทำออกมาเป็น Road map และอยากให้ช่วยเจาะลูกค้าทางทวีปยุโรป
12. โครงการมี Partner ด้านโลจิสติกใหม่
  - ไม่มี เราทำโลจิสติกเองทั้งหมด

- เยี่ยมชมวิถีชีวิตชนเผ่าลาหู่ ณ หมู่บ้านชาหย่างพัฒนา

เยี่ยมชมงานหัตถกรรม และวิถีชีวิตชนเผ่าลาหู่ ณ หมู่บ้านชาหย่างพัฒนา

- กิจกรรมสรุปบทเรียน ณ ห้องประชุมคลับ 31

สรุปการเรียนรู้

หัวข้อในการสรุปทเรียน

1. ปัจจัยสำคัญอะไรที่ทำให้เกิดความยั่งยืน

ปัจจัยที่ทำให้เกิดความยั่งยืน คือ

- องค์ความรู้
- การศึกษา
- มีเครื่องมือต่าง ๆ ที่ดีเพื่อใช้ในการพัฒนา
- การบริหารจัดการที่มีคุณภาพ
- การมีผู้นำที่ดี

2. จะรู้ได้อย่างไรว่ายั่งยืนแล้ว

- ชุมชนมีความสุข
- มีเครือข่ายที่ดี
- ผู้คนมีคุณภาพ

4. การประเมินจากคณะ

Summary of Satisfaction Survey of Study Visit for Sustainability Management School

19-22 November 2019

Total Participants 9 persons (Professors 2 Persons, Students 7 Persons)

Responded 5 persons (71.42% of students)

Summary of Satisfaction

1. Expectation: 100% expectation meet

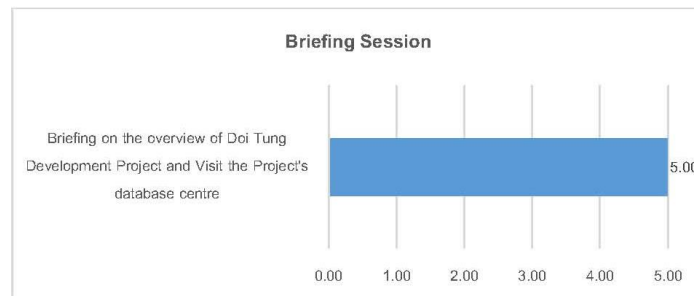
- Wonderful transformational story.
- Very informative.
- Sustainability studies!
- The tours and food.
- All of it.

2. Overall Satisfaction

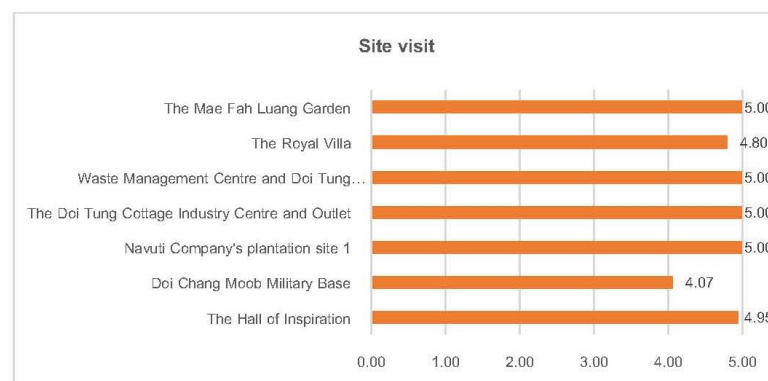

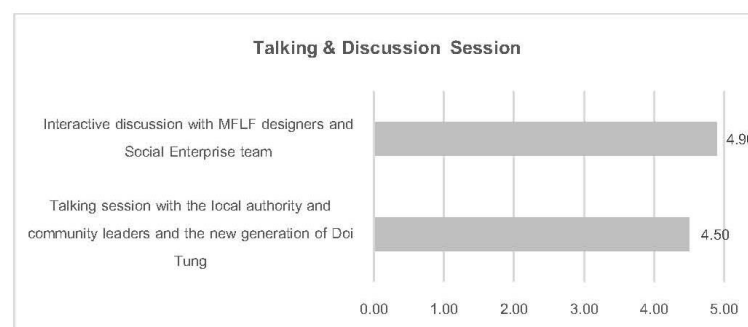
3. Briefing on the overview of Doi Tung Development Project and Visit the Project's database centre.

4. Site visit (Average 4.85)

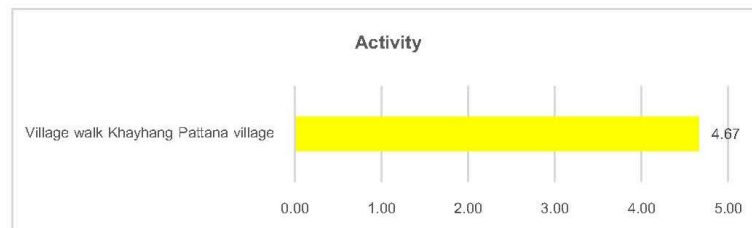
5. Talking & Discussion Session (Average 4.70)

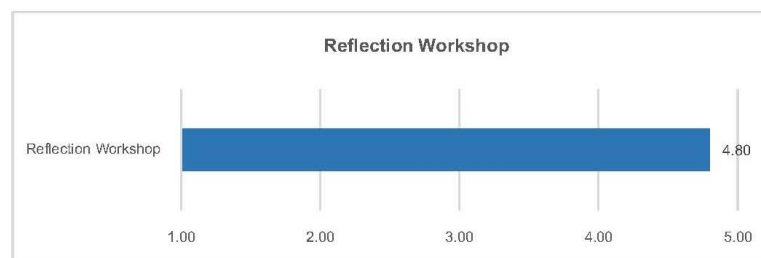

Comment: Program was very intensive, I enjoyed it. Though, meeting 3 generations was interesting experience but a little bit boring because we met them after lunch (so it was hard to analyze and think, because lunch was delicious and I felt sleepy). In addition to that, language barrier didn't really allow our questions to be answered. All other parts were great! I really enjoyed it, thank you!

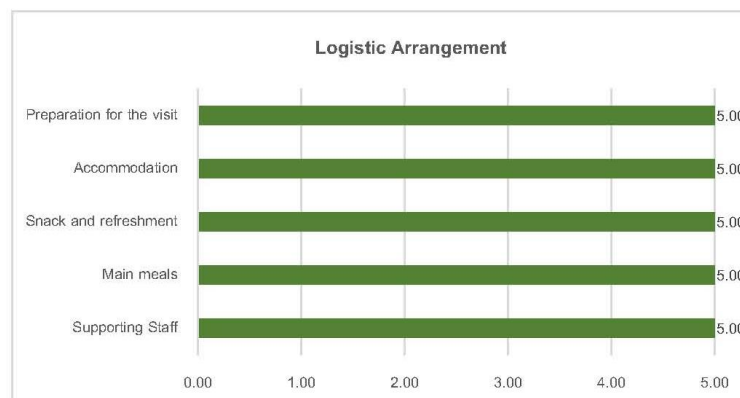
6. Activity

7. Reflection workshop

8. Logistic Arrangement (Average 5.00)

9. Specific topics you would like to study for future program.

- Decision-making process, leadership, some more info about Thai organizational culture.

10. Other comments.

- More detail; how the foundation implemented change.
- Thank you!
- Great!